

KUNST IN DE KIJKER

H

ET TEKEN VAN DE REGENBOOG

Luca Patella

Nu Kerstmis nadert, laat Mark Delrue zich inspireren door 'Het teken van de regenboog' van Luca Patella. De kunstenaar verbindt het beroemde fresco van Michelangelo in de Sixtijnse Kapel met de regenboog als belofte van redding. In de tekst schrijft hij tienmaal bijna onleesbaar: 'Vocatus atque non vocatus, Deus adiuvat. – Gevraagd of niet gevraagd, God helpt ons.' Wat een boodschap voor de wereld! De kunstenaar schrijft ze klein, maar ze wordt sterk door de tienvoudige herhaling. Een geloofsbelijdenis tegen alle verwachting in.

DE BIJBEL VAN A TOT Z

Toen zei God: 'Er moet licht zijn!' En er was licht. En God zag dat het licht goed was. God scheidde het licht van de duisternis; het licht noemde God dag, en de duisternis noemde Hij nacht. Het werd avond en het werd ochtend; dat was de eerste dag. (Gn 1,3-5)

Het licht op zich kunnen we niet zien, maar in de regenboog ontvouwt het licht zich in een spectrum van kleuren. Door deze ontplooiing kunnen we naar het licht kijken, het licht aanschouwen. De regenboog overspant het Bijbelboek van A tot Z, omdat hij de hemel met de aarde verbindt. De verschijning van de

regenboog is voor Noach en zijn zonen een zichtbaar teken van een goddelijk verbond van het begin tot aan het eind, van de eerste tot de laatste dag.

En God zei: Dit is het teken van het verbond, dat ik sluit tussen Mij en u, en alle levende wezens die bij u zijn, voor alle generaties. Ik zet mijn boog in de wolken; die zal het teken zijn van het verbond tussen Mij en de aarde. Wanneer Ik op de aarde de wolken samenpak, en de boog in de wolken zichtbaar wordt, dan zal Ik denken aan het verbond tussen Mij en u en alle levende wezens, aan alles wat leven heeft. De wateren zullen nooit meer aanzwellen tot een vloed, om alles wat leeft te verdelgen. Als de boog in de wolken staat, zal Ik hem zien en daarbij denken aan het altijddurend verbond tussen God en alle levende wezens, alles wat op de aarde leeft. (Gn 9,12-16)

De kleuren van de regenboog vormen het onzichtbare licht, beeld van God zelf. Deze regenboog is een symbool om het onzichtbare zichtbaar te maken, *al ziende de onzienlijke!* (H. Fortmann)

*Kijk naar de regenboog en zegen zijn Maker!
Hij is zo prachtig en glanst zo mooi.
Hij legt langs de hemel een cirkel van pracht:
de handen van de Allerhoogste hebben hem gespannen. (Sir 43,11-12)*

In het boek Ezechiël wordt de regenboog opnieuw genoemd. De profeet wendt dit beeld aan om te spreken over het verschijnen van God, over zijn ontmoeting met God. Omdat Ezechiël zijn visioen niet kan beschrijven, drukt hij het in dit beeld uit.

*Zoals de boog er uitziet die in de regentijd in de wolken staat,
zo was de aanblik van de gloed die Hij uitstraalde.
Aldus openbaarde zich de heerlijkheid van de HEER.
Toen ik dat zag viel ik plat voorover.
Daarop hoorde ik een stem tot mij spreken. (Ez 1,28)*

Aan het einde van de Bijbel, in het boek van de Openbaring wordt het regenboogbeeld hernomen.

*Aanstands raakte ik in geestvervoering.
 En zie: er stond een troon in de hemel en op de troon zetelde iemand.
 Degene die erop zetelde, zag eruit als jaspissteen en carneool.
 En rondom de troon was een regenboog, die eruitzag als een smaragd.
 (Apk 4,2-3)*

*Toen zag ik een andere sterke engel neerdalen uit de hemel,
 gehuld in een wolk, de regenboog boven zijn hoofd. (Apk 10,1)*

DE REGENBOOG IN DEZE KERSTTUD

Heb je al meegemaakt dat je op een zonnige namiddag uit een bioscoopzaal kwam en het zonlicht je overweldigde? Of dat je op een zomerdag te fel naar de zon keek en je ogen verblind werden, zodat je enkel nog donkere vlekken zag? Zoiets moeten de herders ervaren hebben in het holst van de kerstnacht. Verblind door het licht van de engelen, werden zij bang. Wellicht krijgen wij het ook benauwd wanneer we, als de winter het donkerst is, getuige worden van de geboorte van het Licht: *Het ware Licht, dat iedere mens verlicht, kwam in de wereld. Hij was in de wereld; de wereld was door Hem geworden, en toch erkende de wereld Hem niet. Hij kwam in het zijne, maar de zijnen aanvaardden Hem niet. (Joh 1,9-11)*

Kerstfeest in onze tijd

*Hoe zullen zij die rijk in weelde leven,
 zich wenden tot een arm geboren Kind,
 dat eeuwenlang geleden werd gegeven,
 en dat men niet aantrekkelijk meer vindt?*

*De aardse rijkdom is alleen hun streven.
 Niets is er dat aan hoger dingen bindt.
 In goddeloosheid zijn zij zeer bedreven.
 De zinnenlust is 't hoogste dat men mint.*

*O, wisten zij dat Hij hen staat te noden:
 Komt tot Mij, die vermoeid zijt en belast.
 Ik geef hem rust, die tot Mij komt gevloten.*

*Al is uw leven hulpeloos verbrast,
geloof in Mij, die zich heeft laten doden,
Ik leid u waar de ware vrede wast. (Marinus Nijssen)*

Kerstmis is een goed moment om Gods licht in de ogen te kijken, zonder verblind te worden. Het kerstfeest functioneert als een regenboog voor het geloof; het breekt het godsbeeld open, zodat we kunnen kijken naar God-met-ons: *Emmanuel*. Het toont ons de schakeringen van het geloof. Nam God de regenboog niet als teken van zijn Verbond met de mensen? In elke kleur kunnen we een kerstboodschap zien.

ROOD

Rood waren de woorden van de boodschapper die aan Maria zei:
De Heilige Geest zal over u komen. (Lc 1,35)

Rood is de kleur van het vuur:

*Als een vuur zijt Gij verschenen,
als een ster gaat Gij ons voor,
in den vreemde wijst uw spoor,
in de dood zijt Gij verdwenen. (Huub Oosterhuis)*

Rood was de kleur van Herodes' wraak en de kindermoord.

ORANJE

Oranje is de kleur van de vreugde en van de engelenzang:
*Ik verkondig u een vreugdevolle boodschap die bestemd is
voor het hele volk. (Lc 2,1)*

Oranje zijn de talenten, de muziek en de kerstliederen die teder klinken.
Tederheid is het evangelische antwoord op geweld.

GEEL

Geel is de kleur van het Licht dat in de wereld kwam,
het eerstgeschapen beeld van de Onzichtbare. (Rom 1,20)

*Zoals de zon komt met zijn zegen,
een bruidegom van licht en vuur,
zo komt de Koning van de vrede,
voorgoed gekomen is zijn uur. (Huub Oosterhuis)*

GROEN

Groen is de weide waar de herders hun schapen hoeden,
groen is de kleur van hen die de vrede bewaken, stil en eenvoudig, genoeg
om engelen te horen: *Eer aan God in den hoge en op aarde vrede onder de*

mensen in wie Hij welbehagen heeft. (Lc 2,14)

Over de diepe kern van het kerstgebeuren, het grote nieuws aan de herders, en de ster die uitkomst biedt aan de wijzen, ligt de milde glans van de echte vredesdroom.

BLAUW

Blauw was de nacht in het open veld.

Blauw is het venster bij nacht, geopend op de wereld.

Voor een mens van goede wil openen de sterren de hemel.

Onder die open hemel worden grote mensen klein en armen krijgen overvloed.

INDIGO

Indigo kleurt mysterievol de Goddelijke Majesteit.

Eens zal hij tronen op een regenboog.

Want een kind is ons geboren, een zoon wordt ons gegeven.

De heerschappij rust op zijn schouders; men noemt Hem:

Wonder van beleid, Sterke God,

Vader voor eeuwig, Vredevorst. (Js 9,5)

VIOLET

Violet is de kleur van het lijden dat het nieuwe leven met zich zal brengen.

Reeds bij de geboorte houdt Goede Vrijdag de wacht:

*Zie dit kind is bestemd tot val of opstanding van velen in Israël,
tot een teken dat weersproken wordt. (Lc 2, 34)*

Ieder jaar opnieuw blijft dit kerstverhaal verkondigen dat, te midden van alle gebrokenheid, schuld en onmacht, een kind ons falen overstijgt.

Gelaten staren wij naar 't oude jaar,

dat als een schaduw van ons is gevloeden.

Het jaar schonk vreugde, maar ook grote noden.

Voor velen was door Covid-19 het leven bang en zwaar.

Kerstdag vieren betekent geloven dat God zich met de mensen op weg waagt in Jezus, het beeld van de onzichtbare God, die zijn boog in de wolken plaatste als teken van zijn Verbond met ons tot de laatste dag.